

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Milana Moravu v právnej veci navrhovateľa: **Š. G.**, bytom J., zastúpený Ing. Š.Š. - A., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Rožňava**, Šafárikova č. 71, Rožňava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. sp. 2010/00019-1Sax zo dňa 17.05.2010, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sp/12/2010-45 zo dňa 21.01.2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sp/12/2010-45 zo dňa 21. januára 2011 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom č. k. 1Sp/12/2010-45 zo dňa 21.01.2011 potvrdil rozhodnutie odporcu č. sp. 2010/00019-1Sax zo dňa 17.05.2010, ktorým odporca rozhodol podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o navrátení vlastníctva k pozemkom“) tak, že navrhovateľovi nenavrátil vlastníctvo k pozemkom v katastrálnom území H., zapísaným v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parcela č. X. a č. X., lebo v konaní bola preukázaná zákonná prekážka – nesplnenie podmienok § 1 a § 3 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom. Odporca súčasne nepriznal navrhovateľovi právo na náhradu za uvedené pozemky a vyslovil, že sa mu neprevedú do vlastníctva ani iné pozemky vo vlastníctve štátu v primeranej výmere a bonite, v akej boli pôvodné pozemky a ani sa mu neposkytne finančná náhrada podľa § 6 ods. 2 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že odporca rozhodol správne – zákonná podmienka uvedená v § 1 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom nebola v preskúmanom prípade splnená, pretože v čase prechodu predmetných pozemkov z právneho predchodcu navrhovateľa na štát (15.08.1963) tieto netvorili poľnohospodársky pôdny fond ani do neho nepatrili, tobôž netvorili lesný pôdny fond, pretože ku dňu prechodu na štát išlo o vodnú plochu a nie o poľnohospodársku pôdu vymedzenú v § 2 ods. 1 zákona č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu ani o poľnohospodársku pôdu vymedzenú v § 2 ods. b) zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. V dôsledku nesplnenia jednej zo zákonných podmienok nebolo, podľa názoru súdu, potrebné ďalej skúmať, či bola splnená ďalšia zákonná podmienka a či došlo k naplneniu niektorého reštitučného titulu uvedeného v § 3 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom.

Na základe vyššie uvedeného krajský súd rozhodnutie odporcu podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) ako vecne správne potvrdil.

Proti rozsudku krajského soudu podal navrhovatel včas, prostřednictvím svého zástupce, odvolání, které zdůvodnil tím, že rozhodnutí správného orgánu aj prvostupňového soudu je postihnuté vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí vo veci a navrhol, aby odvolací soud napadnutý rozsudok krajského soudu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a zaviazal odporcu k zaplaceniu náhrady trov konania navrhovateľovi.

V odvolaní uviedol, že sporné pozemky sú od roku 1954 zatopené vodným dielom R. H., pričom vodné dielo nebolo postavené v súlade s vodoprávnym povolením a je vystavané na cudzích pozemkoch a vtedajšie Stredisko geodézie v Rožňave nezapísalo prevod vlastníctva fyzických osôb na štát. Účinnosť zákona č. 403/1990 Zb. nastala dňom 01.11.1990 a lehota na uplatnenie nárokov zo zákona bola 6-mesačná, t.j. do 01.05.1991; pozemnoknižné vlastníctvo navrhovateľa bolo k dátumu 01.11.1990 zachované. Ak by navrhovateľ žiadal o reštitúciu podľa zákona č. 403/1990 Zb., tak by nemal povinnú osobu, lebo ešte nebol známy štátny subjekt, ktorý by mohol byť označený za povinnú osobu – návrh na reštitúciu sa dokladuje pozemnoknižnou vložkou, z ktorej sa identifikuje pôvodný vlastník a dôvod zániku jeho vlastníckych práv v prospech štátu, čo v danej lehote od 01.11.1990 do 01.05.1991 nebolo v evidencii katastra nehnuteľností zapísané. Vlastníci zatopených pozemkov nemali z tohto dôvodu právny titul na reštitúciu podľa zákona č. 403/1990 Zb..

Ďalej navrhovateľ uviedol, že správa katastra na základe dedičských rozhodnutí zapisovala dedičské rozhodnutia pre zatopené pozemky do 20.07.1997. Správa katastra v Rožňave 6 a pol roka po zrušení vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., ktoré tvorilo právny rámec zoštatňovacieho rozhodnutia finančného odboru ONV Rožňava, zapísala vlastníctvo pozemkov fyzických osôb v prospech V. R. P. š.p. Teda povinná osoba vznikla po 20.07.1997 – vlastníci po nezákonnom zápise zatopených pozemkov pod R. H. majú povinnú osobu – V. R. P. š.p., ktorý následne previedol vlastníctvo v prospech Slovenského pozemkového fondu, ktorý ich následne predal súkromným osobám.

V závere navrhovateľ uviedol, že žalovaný konal v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a Listinou základných práv a slobôd, pričom navrhovateľ opiera svoje tvrdenia o tri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky (III. ÚS 185/2010, IV. ÚS 209/2010, III. ÚS 212/2010) a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/240/2008.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril prípisom zo dňa 09.03.2011, v ktorom uviedol, že predmetné pozemky boli od roku 1954 súčasťou vodného diela, preto v čase prechodu na štát už neslúžili ako produkčná poľnohospodárska pôda a teda nemali charakter pozemkov v zmysle § 1 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom. Šetrením na správe katastra odporca zistil, že parcely sú zapísané na liste vlastníctva č. X. ako druh pozemku vodná plocha. Z uvedeného tak vyplynulo, že pozemky, ku ktorým si účastník konania ako oprávnená osoba uplatnil reštitučný nárok, neboli pozemkami, ktoré tvoria poľnohospodársky pôdny fond alebo by do neho patrili v čase ich prechodu do vlastníctva štátu a ani v súčasnosti do neho nepatria.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. preskúmajú sudy v správnom súdnictve na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, pričom pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 O. s. p.).

Podľa § 250i O. s. p. je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“), ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa, uvedenými v opravnom prostriedku a či z takto vymedzeného rozsahu správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. a § 250s O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu

SR www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.01.2012 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Z obsahu administratívneho spisu bolo zistené, že podaním zo dňa 30.12.2004 označeným ako „Uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva k pozemkom podľa z.č. 503/2003 Z. z. – § 5 ods. 1“ (doručeným odporcovi dňa 30.12.2004) si navrhovateľ uplatnil podľa zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom na Obvodnom pozemkovom úrade v Rožňave právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom v katastrálnom území H.; pôvodným vlastníkom predmetných nehnuteľností bol otec navrhovateľa – D.G. Finančný odbor Okresného národného výboru v Rožňave na žiadosť žiadateľa Š. R., n. p. podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú. v. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektoru vydal dňa 28.06.1963 rozhodnutie č. Fin. 88/ev.19/H/1962 maj., ktorým nehnuteľnosti v katastrálnom území H. (uvedené vo výkaze plôch ku geometrickému plánu a súpisu nehnuteľností zo dňa 30.11.1961 č. 0-920-72-1/2-2 vyhotoveného Strediskom geodézie v Košiciach) prešli do vlastníctva Československého štátu, konkrétne do správy Š. R., n. p. dňom právoplatnosti uvedeného rozhodnutia – dňom 15.08.1963. Tieto nehnuteľnosti sa na základe uvedeného rozhodnutia stali súčasťou vodného diela R., ktoré bolo vybudované na základe vodoprávneho povolenia Krajského národného výboru v Košiciach, referátu pre výstavbu zo dňa 18.01.1954. Podľa delimitačného protokolu prešli majetok a záväzky zaniknutého podniku Š. R., š. p. (v rozsahu slúžiacemu závodu M., s výnimkou strediska V. R. a kačacích fariem I. a H., ktoré sa stali súčasťou likvidovaného majetku, ako aj pomerná časť centralizovaných zdrojov, prostriedkov a tiež súvisiacich práv a záväzkov) na V. R. P., š. p., ktorý predmetné nehnuteľnosti odovzdal Slovenskému pozemkovému fondu v Bratislave, ktorý ich predal fyzickým osobám v roku 1998.

Odporca rozhodnutím č. sp. 2010/00019-1Sax zo dňa 17.05.2010 rozhodol podľa § 5 ods. 2 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom tak, že navrhovateľ nespĺňa podmienky tohto zákona uvedené v § 1 a § 3 na základe čoho mu vlastníctvo k pozemkom v katastrálnom území H. zapísaným v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parcela č. X. a č. X. nenavrátil.

Uvedené rozhodnutie odporcu bolo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sp/12/2010-45 zo dňa 21.01.2011 potvrdené.

V § 1 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom je uvedený: „Tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu.

1) Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria, 2)

b) lesný pôdny fond. 3)“

V poznámkach pod čiarou je ako osobitný predpis uvedený zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, v znení neskorších predpisov a ustanovenie § 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, v znení neskorších predpisov. Druhá poznámka pod čiarou uvedená za slovami „poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria“ odkazuje na § 2 zákona č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, v znení neskorších predpisov a tretia poznámka pod čiarou uvedená za slovami „lesný pôdny fond“ odkazuje na zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch, v znení neskorších predpisov.

V § 2 ods. 1 zákona č. 307/1992 Zb. (ktorý bol účinný do 30.04.2004) bolo uvedené, že poľnohospodársky pôdny fond tvoria poľnohospodárske pozemky, ktoré sú v katastri nehnuteľností členené na ornú pôdu, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady a trvalé trávne porasty. Do poľnohospodárskeho pôdneho fondu patria aj pozemky, ktoré slúžia na zabezpečenie účelu využívania jednotlivých druhov pozemkov; ustanovenia osobitných predpisov zostávajú nedotknuté.

Zákon č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým bol zrušený vyššie spomenutý zákon č. 307/1992 Zb., rozumie pod pojmom poľnohospodárska pôda produkčne potenciálnu pôdu evidovanú v katastri nehnuteľností ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom sa oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku

a) výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní veci v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa skorších predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov,

- b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme,
- c) postupu podľa § 453a Občianskeho zákonníka alebo podľa § 287a zákona č. 87/1950 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení zákona č. 67/1952 Zb.,
- d) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov,
- e) vyhlásenia zmluvy o postúpení pohľadávok pre prípad vyst'ahovania (tzv. renunciačné vyhlásenie),
- f) toho, že občan zdržiavajúci sa v cudzine nehnuteľnosť zanechal na území Slovenskej republiky alebo ktorého majetok prešiel na štát podľa zákona č. 183/1950 Zb. o majetku zanechanom na území Československej republiky osobami, ktoré optovali pre Zväz sovietskych socialistických republík a presídlili na jeho územie,
- g) zmluvy o darovaní nehnuteľnosti uzavretej darcom v tiesni,
- h) dražobného konania uskutočneného na úhradu pohľadávky štátu,
- i) súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhlásila za neplatnú zmluva o prevode majetku, ktorou občan pred odchodom do cudziny previedol vec na iného, ak dôvodom neplatnosti bolo opustenie republiky, prípadne uznanie takejto zmluvy účastníkmi za neplatnú; v takom prípade je oprávnenou osobou nadobúdateľ podľa uvedenej zmluvy, a to aj ak táto zmluva nenadobudla účinnosť,
- j) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,
- k) odmietnutia dedičstva v dedičskom konaní urobeného v tiesni,
- l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,
- m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,
- n) znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady,
- o) prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu,
- p) politickej perzekúcie alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody,
- r) odovzdania do vlastníctva družstva podľa osobitných predpisov,

- s) prikázania do užívania právnickej osoby na základe zákona č. 55/1947 Zb. o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní poľnohospodárskeho výrobného plánu alebo vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby,
- t) prevodu na štát spoločne užívaných singulárnych lesov a lesných družstiev, ak členmi družstva boli aj fyzické osoby; na prevzatie tohto majetku sa použijú osobitné predpisy.

Najvyšší súd SR nemohol v uvedenej veci opomenúť nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“) č. k. IV. ÚS 209/2010-29 zo dňa 16. septembra 2010, v ktorom Ústavný súd SR konštatoval, že právny názor, podľa ktorého prechod vlastníctva z fyzickej osoby alebo právnickej osoby na štát na základe rozhodnutia kompetentného orgánu podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. nemožno bez ďalšieho považovať za jeden z reštitučných titulov, pretože takýto reštitučný titul nie je *expressis verbis* uvedený v zákone o navrátení vlastníctva k pozemkom, je právnym názorom, ktorý je formalistický a popiera účel zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom. Zároveň však Ústavný súd SR uviedol, že Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 6Sžo 240/2008 zo dňa 14.10.2009 (na ktorý sa navrhovateľ v odvolaní odvoláva) vyjadril svoj právny názor len vo vzťahu k jednej z podmienok navrátenia vlastníctva k pozemkom, a to k podmienke vyplývajúcej z § 3 ods. 1 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom a uviedol, že pozemkový úrad pochybil, keď sa nezaoberal posúdením splnenia podmienky uvedenej v § 1 druhej vety zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom, teda tým, či predmetné nehnuteľnosti patria alebo patrili do poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne a ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V preskúvanom prípade sa odvolací súd plne stotožnil s rozhodnutím krajského súdu a v podrobnostiach na jeho správne závery odkazuje. Z vyššie popísaných skutkových okolností a vzhľadom na uvedené ustanovenia zákonov a častí nálezu Ústavný súd SR č. k. IV. ÚS 209/2010-29 zo dňa 16.09.2010 vyplynulo,

že v preskúvanom prípade nebola splnená zákonná podmienka na navrátenie vlastníctva uvedená v § 1 zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom, keďže v čase prechodu predmetných pozemkov z predchodcu navrhovateľa na štát tieto netvorili lesný pôdny fond a netvorili ani poľnohospodársky pôdny fond a ani do neho nepatrili; v čase prechodu na štát išlo o vodnú plochu.

Vzhľadom na to, že sa krajský súd v rozhodnutí vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku a v podanom odvolaní proti rozsudku krajského súdu navrhovateľ neuviedol žiadne nové námietky a v odvolacom konaní nevyšli najavo žiadne také nové skutočnosti, ktorými by bolo potrebné sa osobitne zaoberať, sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, odvolaniu navrhovateľa nevyhovel a napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sp/12/2010-45 zo dňa 21.01.2011 podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. a § 250l ods. 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd SR podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. a § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi a ani odporcovi právo na náhradu trov nevzniklo, na základe čoho účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. januára 2012

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková